

Opinie separată

expusă în temeiul articolului 36 alin. (5) din Legea cu privire la
Curtea Constituțională nr. 74 din 10 aprilie 2025

Prin Decizia nr. 111 din 12 august 2025, Curtea Constituțională a declarat inadmisibilă sesizarea depusă de dl Vlad Batrîncea, deputat în Parlament, privind controlul de constituționalitate al articolelor 6 alineatele (5) și (6) și 7¹ din Legea nr. 294 din 21 decembrie 2007 privind partidele politice.

Nefiind de acord cu concluziile colegilor judecători constituționali, am formulat prezenta opinie separată, din următoarele considerente.

1. Autorul sesizării susține că prevederile contestate contravin articolului 41 din Constituție, în partea dreptului la asociere în partide politice, și, de principiu, afectează pluralismul politic. Potrivit autorului, solicitarea periodică a unei liste nominale cu toți membrii partidului politic poate afecta și descuraja libertatea de asociere, întrucât acest fapt ar expune unele persoane la eventuale presiuni sociale, profesionale sau politice. Mai mult, această măsură ar crea un efect de intimidare în special în zonele rurale și în domenii profesionale sensibile, precum ar fi sfera educației sau serviciul public. Autorul mai susține că dispozițiile atacate **instituie condiții excesive și disproporționate în raport cu pretinsul scop legitim și reprezintă o ingerință a statului în exercitarea unui drept fundamental**. De asemenea, autorul sesizării consideră că stabilirea condiției legale privind numărul minim de membri fondatori și a dispersiei lor teritoriale este exagerată în raport cu esența dreptului de asociere, în condițiile în care legislatorul trebuie să aleagă cele mai puțin intruzive măsuri asupra drepturilor fundamentale.

2. Din conținutul normelor contestate rezultă că partidelor politice le este stabilită obligația de a ține și de a actualiza cu regularitate registrele membrilor de partid **cu indicarea în ele, inter alia, a datelor de identitate cu caracter personal ale fiecărui membru de partid**, a datei dobândirii și încetării calității de membru. Partidul politic are **obligația de a prezenta periodic registrul către autoritățile publice competente** (Agenției Servicii Publice și Comisiei Electorale Centrale), în forma și în termenele stabilite de către acestea, **iar neîndeplinirea acestei obligații conduce** la inițierea procedurilor judiciare de **limitare a activității partidului**, reglementată de articolul 21 din Legea privind partidele politice, care prevede, **inter alia, interzicerea participării la alegeri sau referendumuri (a se vedea articolul 21 alin. (5))**.

3. În jurisprudența sa Curtea a menționat că, partidul politic este „expresia exercitării de către cetățeni a dreptului la asociere ca manifestare liberă [și] nestingherită a voinței

lor”, care „își propune scopuri politice”, precum și că „ **cetățenii sunt liberi să-și exprime voința privind asocierea într-un partid sau altul sau să nu se asocieze în nici un partid, această voință nefiind impusă sau dictată din afară**” (a se vedea HCC nr. 37 din 10 decembrie 1998; HCC nr. 5 din 25 februarie 2020, § 63). Respectiv, **atât aderarea la partide politice, aflarea și retragerea cetățenilor în/din ele, cât și dreptul de a nu se asocia în partide politice sunt garantate de dispozițiile articolului 41 alin. (1) din Constituție.**

4. În acest context, Comisia de la Veneția a menționat că deși nu este necesar ca partidele politice, ca atare, să fie guvernate de o legislație diferită de cea care reglementează asociațiile în general, **poate fi elaborată o legislație care ar reglementa unele aspecte suplimentare, specifice partidelor politice, cum ar fi finanțarea și supravegherea, pentru a reflecta rolul unic pe care partidele îl joacă într-o societate democratică** (a se vedea CDL-AD(2020)032, § 31).

5. La rândul său, și Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că **marja de apreciere a statelor poate include și dreptul de a interveni în organizarea internă și funcționarea unui partid în cazul nerespectării de către acesta a unor formalități juridice rezonabile** (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Tebieti Mühafize Cemiyyeti și Israfilov v. Azerbaidjan*, 8 octombrie 2009, § 72; *Partidul Republican din Rusia v. Rusia*, 12 aprilie 2011, § 87). Cu toate acestea, **autoritățile nu ar trebui să intervină într-o măsură atât de mare încât să asigure respectarea de către un partid a tuturor formalităților prevăzute în statutul acestuia** (a se vedea *Tebieti Mühafize Cemiyyeti și Israfilov v. Azerbaidjan*, 8 octombrie 2009, § 78; *Sagir și alții v. Grecia*, 24 iunie 2025, § 39).

6. Totodată, Curtea Europeană a afirmat că **asocierea în partide politice are un rol esențial în asigurarea pluralismului și a funcționării corespunzătoare a democrației** (a se vedea *Partidul Comunist al Turciei și alții v. Turcia*, 30 ianuarie 1998, § 44; *Partidul Popular Creștin Democrat v. Moldova*, 14 februarie 2006, § 62) și **doar motive convingătoare și imperioase pot justifica restrângerea acestei libertăți** (a se vedea, spre exemplu, *Sidiropoulos și alții v. Grecia*, 10 iulie 1998, § 40, *Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası v. Turcia*, 25 septembrie 2012, § 48). **Competența statului de a proteja instituțiile și cetățenii de asociațiile care i-ar putea pune în pericol trebuie să fie utilizată cu moderație, iar excepțiile de la regula dreptului de asociere trebuie interpretate în mod restrictiv** (a se vedea, spre exemplu, *Stankov și Organizația Macedoneană Unită Ilinden v. Bulgaria*, 2 octombrie 2001, § 84; *Gorzelik și alții v. Polonia [MC]*, 17 februarie 2004, §§ 94-95; *Magyar Kereszteny Mennonita Egyház și alții v. Ungaria*, 8 aprilie 2014, § 79).

7. Totuși, fără a nega necesitatea reglementării din partea statului a procesului de constituire a partidelor politice, înregistrării lor, transparența registrelor membrilor partidelor și organelor de conducere **este necesar ca aceste proceduri să fie asigurate cu un mecanism bine reglementat, necesar într-o societate democratică, echilibrat și proporțional în coraport cu măsurile cu caracter punitiv în cazul neîndeplinirii obligațiilor sale.**

8. Așadar, rezumând cele expuse supra, **am ajuns la concluzia că prevederile contestate din Legea nr. 294 din 21 decembrie 2007 privind partidele politice fac, *prima facie*, incidente articolele 5 și 41 din Constituție.**

9. Prin urmare, consider că Curtea Constituțională trebuia să declare sesizarea în cauză admisibilă și să examineze în fond. Totodată, ar fi fost rezonabil și relevant de a solicita Opinia Comisiei de la Veneția.

Judecător al Curții Constituționale

Vladimir ȚURCAN

12 august 2025